

INTERVJU SA POSLODAVCEM

TIM ZA KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE STUDENATA

Šta je zapravo intervju za posao?

Cilj ove radionice je učenje određenih veština kao što su pravilno držanje i mimika (govor tela u poslovnoj komunikaciji) poboljšanje komunikacijskih i pregovaračkih veština (poslovna komunikacija) kao i povećanje samopouzdanja studenata prilikom razgovora sa poslodavcima.

To je, naravno, unapred dogovoren razgovor između potencijalnog poslodavca i potencijalnog budućeg zaposlenog. Cilj prvog intervjeta je da se među pozvanim kandidatima koji su prijavljivanjem već pokazali određena znanja i kompetencije ili druge relevantne kvalitete, izabere onaj ko će pomoći da se praznina u procesu rada što više popuni.

Cilj drugog intervjeta je da se ubedi poslodavac i da vas oceni kao najpogodnijeg kandidata koga će i zaposliti. Kao i kod pripreme CV-a ili pisanja motivacionog pisma, intervju za posao za kandidata je momenat ličnog marketinga, pri kome treba da „prodaju“ svoje znanje, veštine, kompetencije i lični kvaliteti najbolje što može.

Najvažniji koraci u pripremi za intervju za posao:

- Sadržajna priprema

Naš prvi zadatak je da ponovo detaljno pogledamo poziv na koji smo se prijavili i da zapišemo karakteristike koje poslodavac očekuje od budućeg zaposlenog. Zatim razmatramo na kojim primerima ćemo na najbolji način pokazati svoje znanje i kompetencije koje zahteva posao. I ovde uzimamo u obzir naše (moguće) prethodno radno iskustvo. Tražimo i način na koji ćemo kroz dosadašnje iskustvo najlakše pokazati sposobnost obavljanja radnih zadataka na oglašenom mestu.

- Upoznavanje budućeg poslodavca

Danas je pronalaženje informacija o kompanijama i organizacijama mnogo lakše, jer uvek možemo koristiti *Google* ili putem društvenih mreža (*LinkedIn*, *Facebook*, *Instagram*, itd.). Iznad svega, važno je saznati čime se bavi naš potencijalni budući poslodavac, koje proizvode ili usluge nudi, kakva je organizaciona struktura kompanije, ko su ključni menadžeri itd.

Za razgovor za posao važno je i to što pokušavamo da pronađemo informacije o tome kako kompanija/organizacija bira svoje buduće zaposlene.

- Lična priprema

Pažljivo biramo odgovarajuću odeću. Ako želimo da se približimo stilu koji vlada u organizaciji, na društvenim mrežama tražimo nekoliko fotografija sa događaja sa njima i pogledamo kakav stil imaju njihovi zaposleni.

Bez obzira na stil oblačenja u organizaciji, ipak je najvažnije da ostanemo verni sebi i da se osećamo dobro i samouvereno u odeći koju izaberemo za intervju. U svim slučajevima, najsigurniji izbor je „business casual look”, što podrazumeva, na primer, tamne farmerke klasičnog kroja, bez ometajućih elemenata, košulju ili elegantnu bluzu, i sako ili lepši džemper.

Za žene to može biti i suknja ili haljina koja treba da doseže bar do kolena i da bude bez dekoltea. Odeća ne bi trebalo da bude jarkih boja, dezena i posebno upadljivih elemenata. Što se tiče obuće, možemo izabrati niske i zatvorene cipele (leti ih prilagođavamo prema važnosti), žene mogu izabrati i neutralne potpetice.

- **Otvaranje intervjuja za posao**

Pravila i saveti koji vam mogu pomoći prilikom intervijua:

- ✓ Govorite jasno. Nemojte biti suviše glasni, ali ni suviše tihi.
- ✓ Vodite računa o brzini kojom govorite. Nije dobro ni da budete previše brzi, ali ni da otežete rečenice.
- ✓ Izbegavajte izveštačenost u ponašanju i govoru.
- ✓ Nemojte preterano da gestikulirate.
- ✓ Izgradite pozitivan, optimističan stav.
- ✓ Nemojte iznositi negativne kritike na svoj račun.
- ✓ Dok govorite, održavajte kontakt očima sa ispitivačem, to će vam pomoći u komunikaciji.
- ✓ Jasno stavite do znanja ispitivaču da znate ko ste i šta želite.
- ✓ Budite spremni da prepoznate jednostavna pitanja koja zahtevaju kratke i jasne odgovore.
- ✓ Slobodno zamolite da vam se pojasni pitanje ako ga ne razumete.
- ✓ Nemojte pokušavati da date odgovor na pitanje koje niste zaista razumeli.

Različiti tipovi razgovora za posao

Prvi intervju, po pravilu, traje oko 30 minuta gde ćete se najverovatnije susresti sa jednim ili dva člana komisije.

Panel intervju – Ovaj vid intervjeta vodi nekoliko ljudi koji su na nekin način u bliskoj vezi sa radnim mestom za koje konkurišete. Najverovatnije će razgovoru prisustvovati i neko iz odeljenja za ljudske resurse i vodiće računa o tome da se poštuje predviđena procedura. Kada vas intervjuje više ljudi, vodite računa o tome da održavate kontakt očima sa svim ispitivačima, ali svoje odgovore upućujte, pre svega, onome ko vam je to pitanje postavio.

Tehnički intervju se javlja uglavnom na konkursima za poslove iz oblasti nauke, tehnike i inženjeringa. Cilj ove vrste intervjeta je da poslodavac proveri znanje osoba koje konkurišu za neko radno mesto.

Telefonski intervju – Ovaj metod se sve više koristi. Poslodavci ga koriste kao metod prve selekcije. Ključ uspeha ovde leži u tome da se na neki način nadomesti nedostatak neverbalne komunikacije. Ako uspešno prođete prvi deo intervjeta, verovatno ćete biti pozvani u drugu fazu koja se obično naziva Centar za procenu. Druga faza se sastoji od mešavine individualnih i grupnih zadataka.

Skype intervju – Kada govorimo o intervjuima za posao, oni se nekada vrlo često mogu odvijati i preko skajpa. Koje su specifičnosti ovakvog intervjuja i na koji način da ubedite poslodavca da ste vi prava osoba za njega? Kako biste se što bolje pripremili za Skype intervju, potrebno je da se pridržavate sledećih pravila:

- testirajte sliku i zvuk pre razgovora.
- ukoliko razgovarate preko laptopa vodite računa o bateriji,
- obavestite ukućane o intervjuu kako vam ne bi usred razgovora ušli u sobu.
- obucite se elegantno,
- odaberite svetlu, jednobojnu pozadinu,
- pripremite pitanja za poslodavca,
- uvežbajte odgovore na pitanja,
- vodite računa o neverbalnoj komunikaciji.

Skoro sva pravila koja važe za klasičan intervju važe i za video-intervju, zato nemojte da dozvolite sebi da budete previše opušteni zato što razgovarate od kuće i zadržite potreban nivo ozbiljnosti i profesionalizma.

Takođe, ovaj tip intervjuja često znači da će intervju za posao biti na engleskom ili nekom drugom jeziku. Potrudite se da usavršite strani jezik koji će vam biti potreban za rad u novoj kompaniji.

Najčešća pitanja poslodavaca

U nastavku ćemo vam predstaviti neka od pitanja sa kojima se najčešće možete susresti na razgovoru za posao i primere odgovora.

- **Koje su vaše slabosti?**

– Nemojte da vas uplaši ovo pitanje, ne morate direktno govoriti o svojim slabostima, već pokušajte da okrenete priču na svoje sposobnosti. Potrudite se da ne spominjete lične kvalitete, nego da govorite o profesionalnim osobinama.

„Trudim se da kontinuirano radim na unapređenju ličnih komunikacijskih veština kako bih postao/la bolji prezenter. Nedavno sam završila kurs asertivne komunikacije što nalazim da je veoma korisno iskustvo.“

- **Zašto bismo vas zaposlili?**
 - Ovde se od vas očekujete da sumirate svoje radno iskustvo.

„Tokom trogodišnjeg rada u studentskoj organizaciji unapredio sam svoje iskustvo i postigao sam značajan rezultat u ostaviravanju cilja podizanja kvaliteta i broja studenata koji učestvuju u razmeni. Smatram da ovim iskustvom mogu da doprinesem promenama u vašoj kompaniji. Ja sam pouzdana osoba i verujem da bih bio značajan (odličan) deo vašeg tima.“

- **Zašto želite da radite ovde?**

—Dakle, bilo bi dobro da možete da kažete nekoliko lepih reči o preduzeću. Da li se radi o domaćem ili međunarodnom preduzeću? Koliko zaposlenih ima? Da li je aktivno u zajednici? Da li su proizvodi i usluge odgovarajućeg kvaliteta? Kakva je misija kompanije i koje su njene vrednosti?

„Zainteresovana sam za posao u vašem preduzeću zbog toga što vi vredujete našu zajednicu i zbog toga što su vam vaši zaposleni važni. Često u novinama piše da učestvujete u akcijama očuvanja okoline, kao i da podržavate akcije pomoći osobama sa posebnim potrebama. Vaši zaposleni imaju visoko mišljenje o preduzeću i proizvodima. Sve su to kvaliteti koji su meni kao zaposlenoj važni.“

- **Koji su vaši ciljevi?**
 - Nemojte se upuštati u priču o svojim ciljevima u narednih 10 godina, svedite priču na kratkoročne ciljeve i, ako možete, povežite neke od njih sa dotičnom firmom.

„Moj neposredni, trenutni cilj je da dobijem posao u kompaniji koja teži da se razvija i širi. Moji dugoročni ciljevi će zavistiti od toga u kom smeru se kompanija razvija.“

- **Zašto ste napustili vaš prethodni posao?**
 - Trudite se da ne govorite loše o prethodnom poslodavcu, već da u kratkim crtama kažete razlog napuštanja posla. Ako ste trenutno zaposleni, fokusirajte se na to šta želite od novog posla:

„Posle dve godine rada odlučio/la sam da se prebacim u kompaniju koja je fokusirana na timski rad kako bih proširio/la svoje iskustvo.“

- **Koje biste veštine vi doneli na ovaj posao, koje drugi kandidati ne poseduju?**
 - Nema potrebe da ponavljate podatke iz svoje biografije, pokušajte da pronađete nešto što bi vas zaista izdvojilo od ostalih kandidata. Ne pominjite tipične osobine koje svako pominje – jake komunikacione veštine, timski igrač, vredan radnik i tako dalje.

„Bio sam pod mentorstvom jednog od najboljih prodavaca u našoj privrednoj grani. On me je naučio da je najbolji način da se pobedi da se načini nešto što konkurenčija nije smislila. Zato sam premašio svoju prodaju za više od 150% svakog meseca za 12 uzastopnih meseci. Upravo to je veština koja će vam doneti novac i to me čini najboljim kandidatom za ovaj posao.“

- **Koje su tri pozitivne karakteristike koje bi vaš bivši šef rekao za vas?**
 - Ukoliko možete, pozovite se na preporuke bivšeg šefa, nemojte se previše hvaliti. Ovde je najbolje da iskoristite pohvale šefa na vaš rad i uspešnost i da ga citirate. Ovo je najbolji način da se sami hvalite, ali kroz tuđe reči.

„Moj šef misli da sam ja najbolji dizajner koga je on ikada imao. Znao je da može da se osloni na mene i voleo je moj smisao za humor.“

- **Koliku početnu platu očekujete?**
 - Ovo je trik pitanje. Ukoliko vas to poslodavac pita, prethodno se informišite koliko se takvo radno mesto plaća. Nudimo vam neka pitanja koja vi možete postaviti kako biste dobili više informacija i komentare koje možete primeniti:

„Kolika je plata za slične poslove u vašoj kompaniji?“; „Koliko inače plaćate nekoga sa mojim kvalifikacijama?“

- **Koje su vaše ključne osobine?**

- Počnite od osobina koje zahteva dato radno mesto. Pripremite svoj odgovor tako što ćete razmišljati o veštinama koje su najvažnije za posao za koji ste konkurisali. Pogledajte opis posla, identifikujte dužnosti i spisak veština potrebnih za obavljanje te dužnosti.

„Primetio sam da ste nedavno otvorili predstavništvo u Madridu. Moj deda je emigrirao iz Španije, a dok sam odrastao govorio se španski u mojoj kući. Ja sam potpuno dvojezičan, govorim sasvim dobro i engleski i španski. Takođe, često sam putovao u Španiju sa svojom porodicom. Tako da sam upoznao i špansku kulturu. Sa svojom diplomom MBA mogu da radim i u Madridu što bi vam bilo korisno.“

- **Kad ste bili najzadovoljniji na svom poslu?**

– Osoba koja vodi intervju tj. Poslodavac želi da zna šta vas motiviše. Bilo bi najbolje kada biste mogli da date precizan primer kada ste bili motivisani, uzbudeni oko posla, kako bi poslodavac dobio jasnu sliku vaših preferencija.

„Bila sam veoma zadovoljna na prethodnom poslu kad sam radila direktno sa mušterijama i rešavala njihove probleme. Ovo je bio veoma bitan deo posla za mene.“

Poslodavac vas na kraju intervjeta može pitati da li vi imate neko pitanje, ono što možete pitati:

„Da li je moguće promeniti funkcije?“ i „Da li vaša poslovna politika ohrabruje takve promene?“;

„Da li šaljete vaše menadžere na posebne kurseve radi usavršavanja?“;

„Koliko često ću biti premeštan s jednog posla na drugi?“; „Razumeo sam da vaša firma ima poseban sistem nagrađivanja.“; „Da li ću imati priliku da koristim strani jezik na radnom mestu?“;

„Da li ću raditi u timu i da li će u timu biti i drugih mladih diplomaca?“

Neprična pitanja tokom razgovora za posao

Posebnu vrstu pitanja koja kandidatima pozvanim na intervju za posao mogu biti postavljena predstavljaju pitanja o ličnom životu koja nisu nužno vezana za posao za koji se prijavljuju, a koja su neretko i protivzakonita.

U principu, to su pitanja koja ne bi trebalo da se postavljaju, ali veliki broj poslodavaca, još uvek, prekoračuje granicu dopustivog ispitivanja kandidata preterano zadirući u njihovu privatnost. I kada je pitanje postavljeno neka reakcija se očekuje od onoga ko je pitan.

Naš savet je da budete na oprezu sa ovim pitanjima i da pokušate što mudrije da izbegnete neprijatnu situaciju.

- **Protivzakonita i neprilična pitanja:**

Koliko imate kilograma?

Koliko ste visoki?

Kakvo je Vaše zdravstveno stanje?

Da li ste nekada imali većih zdravstvenih problema i kakvog tipa?

Da li ste nekada imali ozbiljniju povredu? Opišite.

Da li ste udati/oženjeni ili razvedeni?

Da li primenjujete kontrolu rađanja?

Nameravate li u skorije vreme osnovati porodicu?

Kada planirate da imate decu?

Razmišljate li da imate još dece?

Kako ste rešili brigu o deci dok Vi niste s njima?

Da li ste nekada bili hapšeni? Kada i zbog čega?

S kim stanujete?

Stanujete li u iznajmljenom stanu/kući ili ste Vi vlasnik?

Čime se bave Vaši roditelji?

Kako Vaš/a suprug/a zarađuje?

Ko Vas izdržava dok tražite posao?

Imate li finansijskih dugovanja?

Kojim verskim, političkim ili društvenim organizacijama pripadate?

Da li redovno idete u crkvu?

Postoje li neke lične, porodične ili zdravstvene okolnosti koje bi ograničile Vašu sposobnost da obavljate posao?

Da li ste homoseksualac/ka?

Novi Zakon o radu štiti osobu koja pokušava da zasnuje radni odnos i pre potpisivanja ugovora sa poslodavcem. Konkretno, to se odnosni na diskriminaciju koja se dešava u konkursnom postupku, gde komisije budućim radnicima postavljaju intimna pitanja koja direktno udaraju na njihovu privatnost. Pravda se može potražiti na kod nadležnih organa, a ukoliko se dokaže da je bilo kršenja Zakona, firma se može kazniti od 600.000 do 1,5 miliona dinara.

Ako se na intervjuu postave nezgodna pitanja, pravna zaštita može se potražiti na sudu, kod Poverenika za zaštitu ravnopravnosti ili inspekciji rada.

Poverenik za zaštitu ravnopravnosti davao je opšte preporuke svim oglašivačima, o diskriminaciji prilikom zapošljavanja i postavljanju diskriminatornih uslova. Zakonom o radu zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija lica koja traže zaposlenje s obzirom na pol, rođenje, jezik, rasu, boju kože, starost, trudnoću, ...ili neko drugo lično svojstvo.

U važećim propisima poslodavac se može poslati na sud pozivanjem na članove Zakona o radu, Zakona o sprečavanju zlostavljanja na radu, Zakona o obligacionim odnosima i Zakonu o zabrani diskriminacije.

Ukoliko ima elemenata i dokaza, inspekcija rada mora da izađe na teren i napiše zapisnik.

A landscape photograph showing a dense forest of tall, thin trees, possibly birches, silhouetted against a bright, overexposed sky. The foreground is filled with the textured trunks and branches of the trees.

HVALA NA PAŽNJI
